

WOORD VOORAF

Er is steeds behoefte geweest aan gegevens betreffende de werkelijke lonen in de landbouw. Daarom heeft ons Instituut reeds direct na de oorlog de verzameling hiervan ter hand genomen, In de eerste jaren werden de loonkosten voor de boer nagegaan aan de hand van enige honderden bedrijfsboekhoudingen, welke door ons Instituut werden bijgehouden. Het aantal bedrijven, waaruit de - overigens zeer betrouwbare - gegevens moesten worden geput, was echter te gering om met voldoende zekerheid conclusies uit de resultaten te kunnen trekken. Daarom werd gezocht naar een methode om desgewenst elke werkgever in de gelegenheid te stellen aan het onderzoek deel te nemen.

Met ingang van 1 Januari 1951 is - in overleg met de Stichting voor de Landbouw - een begin gemaakt met het uitgeven van een loonboek, teneinde afschriften van de wekelijkse berekeningen van de door landarbeiders verdiende lonen als grondmateriaal voor de samen te stellen statistiek te doen dienen. De onderhavige publicatie is een eerste neerslag der bereikte resultaten. Het spreekt haast vanzelf, dat niet direct het gewenste aantal deelnemers kon worden bereikt, zodat nog niet van een volledig representatief beeld kan worden gesproken, ook niet in de enkele gebieden, die in de publicatie zijn opgenomen. Met name geldt dit voor het absolute loonpeil. Daarnaast zijn echter ook andere aspecten - als bijv. de opbouw van het brutoloon - van groot belang.

De groei van het aantal deelnemers - welke aanmerkelijk zal kunnen worden versneld door het invoeren van een drastisch vereenvoudigde loonadministratie - doet verwachten, dat over enige jaren een voldoende brede basis zal kunnen worden verkregen. Maatregelen zijn getroffen om in de toekomst de resultaten sneller beschikbaar te hebben.

Deze statistiek is samengesteld door de Afd. Statistiek en Documentatie.

De Directeur,

J. Horring
(Dr J. Horring)

's Gravenhage, 31 Juli 1953

58/2007

STATISTIEK DER VERDIENDE LONEN IN DE LANDBOUW

Contractjaar Mei 1951/52

Doel en opzet der statistiek

Met deze statistiek wordt beoogd een inzicht te geven in de door verschillende groepen van landarbeiders werkelijk verdiende bruto-lonen. Onder bruto-loon wordt hier verstaan het door de arbeider verdiende bedrag, waarvan nog het arbeidersdeel van de premies voor de onderscheidene sociale verzekeringen, alsmede de loonbelasting, moeten worden betaald; eventuele diploma-toeslagen, vacantie-toeslag en kinderbijslag zijn in dit bedrag daarentegen niet begrepen. De gemiddelden worden voor weekloners berekend per betaalde week en voor uurloners per betaald uur; het maakt daarbij geen verschil of de arbeider voor dit bedrag wel of niet heeft gewerkt. Vacantie-dagen en ziektedagen met doorbetaling van het volle loon worden nl. meegerekend; de eventuele ziektedagen waarop de arbeider niet het volle loon heeft betaald gekregen, worden buiten beschouwing gelaten.

De gemiddelde lonen worden voor de onderscheidene groepen van arbeiders - al naar gelang de werkzaamheden en de arbeidsduur variëren - afzonderlijk berekend. De Collectieve Arbeidsovereenkomst (C.A.O.) onderscheidt daarbij (in art.19) drie groepen, t.w.:

- Groep A: arbeiders, die belast zijn met de verzorging van vee (deze hebben volgens de C.A.O. resp. bindende regeling een arbeidstijd van ten hoogste 3.200 uur per jaar);
- Groep B: arbeiders, die belast zijn met de verzorging van paarden of de arbeid met zware landbouwmachines (deze hebben volgens de C.A.O. resp. bindende regeling een arbeidstijd van 2.600 - 2.900 uur per jaar);
- Groep C: andere arbeiders (deze hebben volgens de C.A.O. resp. bindende regeling een arbeidstijd van ten hoogste 2.600 uur per jaar).

De verschillende contractgebieden worden gescheiden gehouden. Naar "het" landsgemiddelde voor "de" landarbeider kan voorhands niet worden gestreefd, aangezien het aantal arbeidskrachten per groep en per contractgebied niet bekend is.

Naast de jaargemiddelden wordt ook nog een indeling gegeven naar perioden, nl.:

1. Mei - Juni	(verpleging der gewassen);
2. Juli - Augustus	(graanoogst);
3. September - November	(hakvruchtenoogst);
4. December - Februari	(winterperiode);
5. Maart - April	(voorjaarswerkzaamheden);

De wijze van verzameling en verwerking der gegevens

Het basismateriaal voor deze statistiek wordt verkregen door aan de werkgevers, die tot medewerking bereid zijn gevonden, gratis een loonboek ter beschikking te stellen, waarin voor één arbeider gedurende een kwartaal de volledige wekelijkse loonberekening kan worden gemaakt. Deze loonstaat¹⁾ treedt in de plaats van het officieel voorgeschreven model, van het gebruik waarvan de deelnemer ontheffing heeft gekregen van de Belastinginspecteur. Het eerste doorschrift van deze berekening dient als opgave voor de samen te

1) Een verkleind model van de loonstaat is als bijlage aan de statistiek toegevoegd.

stellen statistiek, terwijl een tweede doorschrift de mogelijkheid biedt om ook de arbeider wekelijks een volledige specificatie van het berekende loon te verstrekken. De totaalkolom van laatstgenoemd blad dient voor loonopgave aan de Bedrijfsvereniging. Bij het loonboek wordt een handleiding verstrekt, waarin behalve een toelichting op de invulling ook tabellen voor premie-inhouding en loonbelasting zijn opgenomen.

Deze methode van verzameling der gegevens is er op gericht op basis van vrijwilligheid zoveel mogelijk werkelijke praktijkcijfers bijeen te brengen. Het is aannemelijk, dat boeren, die lonen betalen, afwijkende - hetzij naar boven, hetzij naar beneden - van de in de C.A.O. genoemde, minder geneigd zijn aan het onderzoek deel te nemen. Dientengevolge kan het absolute loonniveau niet als volledig representatief worden beschouwd. Opgemerkt zij nog, dat te hoge lonen over het algemeen gedurende korte perioden worden betaald, terwijl te lage lonen vrijwel steeds gedurende het gehele jaar te laag zijn.

De arbeidstijd wordt voor weekloners opgegeven in betaalde dagen. Het aantal uren kan - ook binnen het raam van de C.A.O. - van week tot week zeer wisselend zijn, doch dit heeft geen invloed op de hoogte van het loon, tenzij het extra betaalde overuren betreft, welke afzonderlijk worden verantwoord. Voor uurloners wordt naast het aantal betaalde dagen ook het aantal betaalde uren opgegeven. Hier wordt nl. de loonhoogte direct beïnvloed door het aantal uren, dat de arbeider in dienst van de boer is. Onderscheid wordt gemaakt tussen uren in tijdloon, overwerkuren en uren in accoord. Laatstgenoemd aantal kan niet steeds door de werkgever worden opgegeven, daar hij bij accoordwerk niet steeds het tijdstip van komen of gaan van de arbeider weet en ook niet of en hoelang de arbeider eventueel door anderen (bijv. gezinsleden) is geholpen. Alleen wanneer het aantal in accoord gewerkte uren werd opgegeven konden de arbeiders in de statistiek worden verwerkt. In hoeverre de opgaven hieromtrent op schattingen van de boer berusten of het resultaat van tijdnotering zijn, is niet bekend. Bij de beoordeling van het gemiddeld in accoord verdiende uurloon zal men het vorenstaande in acht moeten nemen.

Bij de verwerking wordt er rekening mee gehouden, dat het aantal uren in tijdloon van losse arbeiders niet correspondeert met het opgegeven loon, omdat deze arbeiders wekelijks een vacatiebon ontvangen, waarvan de waarde in de loonopbouw is begrepen. Deze betaling (in de vorm van een bon) heeft niet betrekking op de week waarin deze is gedaan, doch op de tijd dat de arbeider met vacantie is en dan - daar hij losse arbeider is - niet wordt waargenomen. Er staan in dit geval twee wegen open, nl. de waarde van de vacatiebon niet mee te tellen of het aantal uren in de desbetreffende week te verhogen met het aantal vacantie-uren van de bon (3 uren voor een gehele bon). Om technische redenen is de laatstgenoemde weg gekozen.

Het normale¹⁾ tijdloon betreft voor weekloners het overeengekomen vaste weekloon en voor uurloners het product van aantal uren en overeengekomen loon. Indien een arbeider inwonend is of in het genot van een dienstwoning is gesteld, is - op voorschrift van de Belastingautoriteiten - het bedrag hiervoor van het normale tijdloon afgetrokken en op een afzonderlijke regel geboekt. Bij de verwerking is echter de gedragslijn van de C.A.O. gevolgd en is de waarde van kost en inwoning, resp. huur dienstwoning als normaal tijdloon beschouwd.

Voor zover een werkgever geheel of gedeeltelijk zgn. "schoon" loon betaalde - dus geheel of gedeeltelijk de door de arbeider te betalen premies en/of loonbelasting voor zijn rekening nam -

1) Het tijdloon wordt normaal genoemd, wanneer zich geen bijzondere omstandigheden (overwerk, toeslag voor bepaalde werkzaamheden, e.d.) voordoen.

is het door de boer opgegeven loon verhoogd, niet met het bedrag dat de boer betaald heeft, doch met het bedrag dat door de arbeider werd uitgespaard. Deze post heeft het karakter van emolumenten, doch is opgeteld bij het normale tijdloon, aangezien het hier om een gratis verstreking in geld gaat en niet in natura.

De bedragen voor overwerk worden afzonderlijk geboekt en corresponderen met het aantal overuren, dat de arbeider heeft gemaakt.

Onder de toeslagen zijn zowel de vaste toeslagen wegens bijzondere deskundigheid of prestatie (diploma's, eerste knecht, voorman e.d.) opgenomen als de toeslag (dus alleen de extra betaling) welke wordt gegeven voor bepaalde werkzaamheden (kunstmest strooien, tractorrijden, kanten zichten e.d.). De betaalde vacanti-toeslag van vaste arbeiders is hierin niet begrepen, aangezien hiervan de loonbelasting op andere wijze wordt berekend dan normaal (nl. een percentage in plaats van volgens de tabel). De vacanti-toeslag van losse arbeiders is begrepen in de waarde van de vacantiebon.

De vaste toeslagen wegens bijzondere deskundigheid of prestatie zijn niet in de statistiek opgenomen; deze behoren niet tot de normale beloning van de landarbeider. Deze gediplomeerde arbeiders in afzonderlijke groepen onder te brengen loont de moeite niet, gezien de zeer geringe aantallen, die men per groep zou krijgen.

Van het accordo worden voorschotten en nabetalingsen afzonderlijk geboekt, teneinde het voor een bepaald werk betaalde bedrag zonnodig aan de hand van het aantal uren in de juiste periode te brengen. Zodra verschillende (niet genoemde) werkzaamheden elkaar op een periode-grens overlappen, is nauwkeurige verdeling niet mogelijk. Hieruit volgt, dat de voor het gehele contractjaar berekende gemiddelden betrouwbaarder zijn dan de gemiddelden voor elke periode afzonderlijk. Aangenomen werk, waarbij in wezen geen dienstverband bestaat en tegen een vooraf bepaalde prijs een geheel bepaald werk wordt verricht, is niet in de gegevens opgenomen.

Onder emolumenten zijn de gratis verstrekkingen in natura begrepen, gewaardeerd tegen de prijs ter plaatse van gebruik.

Kost en inwoning (tezamen genoten) en gratis woning worden niet als emolumenten beschouwd; de C.A.O. bepaalt nl. een grondloon, dat zowel voor uitwonende als inwonende arbeiders geldt en ook voor arbeiders, die in het genot van een dienstwoning zijn gesteld. De hiervoor in te houden bedragen zijn in dat grondloon begrepen.

De vacantiebon, welke alleen aan losse arbeiders wordt gegeven, heeft voor een volle week de waarde van 4 x het uurloon, waarbij de halve pensioenpremie van het uurloon wordt afgetrokken. Hiervan is 3 x het uurloon bestemd als doorbetaling tijdens vacantie, waartoe de bonnen van tijd tot tijd kunnen worden verzilverd. De rest (1 x het uurloon) is vacanti-toeslag. Bij de verwerking wordt voorlopig de gehele waarde van de bon meegeteld. Alvorens de gemiddelde lonen te berekenen, wordt van de totale waarde der vacantiebonnen $\frac{1}{4}$ gedeelte afgetrokken, zodat - evenals bij vaste arbeiders - de vacanti-toeslag buiten beschouwing blijft. Voor het resterende bedrag zijn wekelijks een aantal uren (voor een week 3 en voor elke dag $\frac{1}{3}$ uur) bij de uren in tijdloon opgeteld. Hierdoor wordt het gemiddelde uurloon uiteindelijk iets te laag, omdat in het uurloon van de vacantiebon niet de halve pensioenpremie is begrepen. Op de uitkomst heeft dit echter zeer weinig invloed, aangezien dit slechts geldt voor ca 5% van het totaal aantal uren.

De uitkomsten der statistiek

Het aantal deelnemers, waarmede op 1 Januari 1951 werd gestart, bedroeg ruim 400, welk aantal tot het moment van aanvang der statistiek (1 Mei 1951) steeg tot 445¹⁾. De verdeling der deelnemers over de verschillende contractgebieden was zodanig, dat slechts de gegevens van zes gebieden voor verdere verwerking in aanmerking kwamen, t.w.: Groningen zonder Veenkoloniën en Westerwolde, Friesland, Overijssel, Noord-Oostpolder, Westelijk Noordbrabant zonder het gebied van de Biesbosch, en Limburg. Het beschikbare aantal bedrijven in deze gebieden bedroeg 275. De basis is derhalve nog smal, zodat het trekken van conclusies aan de hand van de uitkomsten nog niet met voldoende zekerheid kan geschieden.

De resultaten van het onderzoek zijn in een aantal tabellen samengevat, welke als bijlage zijn opgenomen.

Tabel 1 geeft een overzicht van het aantal in de statistiek opgenomen mannelijke arbeiders van 23 - 64 jaar, ingedeeld naar de in het vorenstaande genoemde groepen, met vermelding van het totaal aantal bedrijven, waarop deze arbeiders zijn waargenomen. Bij de indeling van de losse arbeiders naar arbeidsduur dient te worden bedacht, dat het vermelde aantal dagen geen aaneengesloten periode behoeft te vormen, doch over het gehele jaar verspreid kan liggen. Bovendien mag men niet de conclusie trekken, dat deze arbeiders de rest van het jaar niet in de landbouw hebben gewerkt. Het is n.l. mogelijk, dat zij ook nog op een ander bedrijf, dat niet aan de statistiek deelneemt, werkzaam zijn geweest.

Niet van alle groepen zijn de lonen gepubliceerd; sommige onderscheidingen zijn daarbij samengevoegd en enige groepen werden niet opgenomen. Met name zijn geen gegevens vermeld van de arbeiders, die uitsluitend in accoord werkten, aangezien deze gemiddelden niet betrouwbaar zijn in verband met de opgave van de arbeidstijd.

Het aantal arbeiders en bedrijven in het contractgebied is ook nog gespecificeerd per landbouwgebied, teneinde mogelijke verschijnselen te kunnen localiseren.

In de tabellen 2 t/m 7 zijn de gemiddelde lonen opgenomen; de A-tabellen betreffen weekloners en de B-tabellen arbeiders op uurloon. Uit elke tabel is af te lezen hoeveel gemiddeld het totale loon beliep en voorts welk gedeelte daarvan in natura is uitbetaald, hoe het verloop van het loon van periode tot periode was en tenslotte hoe de opbouw van het loon is geweest. Voor de uurloners zijn bovendien de gemiddelden van het normale uurloon, het uurloon in overwerk en het uurloon in accoord vermeld.

Bij de beschouwing van het verloop van het weekloon van periode tot periode dient in het oog te worden gehouden, dat in de eerste week van December 1951 een extra betaling ten bedrage van 11% van de weekverdienste mocht worden gedaan, ingevolge een beschikking van het College van Rijksbemiddelaars in verband met de stijging van de kosten van levensonderhoud.

Groningen, zonder Veenkoloniën en Westerwolde

Het grootste aantal waarnemingen ligt in het Oldambt. Bij de opbouw van het totale loon blijkt, dat aan de arbeiders op weekloon geen toeslagen voor bijzondere werkzaamheden zijn gegeven. Van de arbeiders op uurloon zijn alleen de uitkomsten opgenomen van hen, die naast tijdloon ook accoordloon verdienden. Uit het geringe aantal waargenomen arbeiders zonder accoordwerk blijkt ook, dat het niet gebruikelijk is uitsluitend in tijdloon te werken. Het totale uurloon

1) Het loonboek begint in verband met de belastingadministratie op 1 Januari, de loonstatistiek in verband met het contractjaar op 1 Mei.

blijkt bij op één na alle groepen ongeveer 95 ct te zijn. Slechts de lonen van de zeer kort op het bedrijf waargenomen arbeiders liggen hoger.

Friesland

De 63 waargenomen arbeiders in de Kleiweidestreek zijn vrijwel allen in vaste dienst, merendeels als veeverzorger. De enkele arbeiders, die in dit landbouwgebied ook accoordwerkzaamheden hebben verricht, werkten op een bedrijf, dat in het overgangsg gebied van de Kleiweidestreek naar de Kleibouwstreek is gelegen.

Bij de losse arbeiders is geen onderscheid gemaakt tussen arbeiders zonder en arbeiders met accoordwerk, aangezien de aantallen in de verschillende rubrieken niet groot zijn en het normale uurloon van beide groepen vrijwel gelijk is. Het totale uurloon loopt vrij sterk uiteen door de verschillende mate waarin accoordwerkzaamheden worden verricht.

Overijssel

Het aantal bedrijven, waarop alleen jeugdige of oude arbeidskrachten werden waargenomen, was relatief vrij groot. De meeste arbeiders zijn in losse dienst en dan nog dikwijls gedurende korte tijd. De geringe aantallen laten geen splitsing toe in arbeiders met en arbeiders zonder accoordwerk.

Noord-Oostpolder

De sterkst vertegenwoordigde groep is die van de vaste arbeiders op de akkerbouwbedrijven. Het aantal losse arbeiders, dat vrij regelmatig op hetzelfde bedrijf werkt, is zeer gering, hetgeen in een pas in cultuur gebracht gebied geen verwondering wekt. Het gemiddelde weekloon vertoont van periode tot periode geen grote schommelingen. De gemiddelden in de periode van de graanoogst en hakvruchtenoogst liggen natuurlijk hoger, doch onderling vrijwel gelijk. Het aantal arbeiders, dat uitsluitend in tijdloon werkte is te gering om hiervan afzonderlijk lonen te vermelden.

Westelijk Noordbrabant, zonder de Biesbosch

Het bouwplan maakt het werken met vrij veel losse arbeiders noodzakelijk; deze worden voornamelijk aangetrokken tijdens de hakvruchtenoogst en werken dan veelal steeds in accoord. Zelfs de losse arbeiders die vrijwel constant op hetzelfde bedrijf werken, verdienen blijkens de cijfers meer dan de helft van hun inkomen in accoord.

Limburg

Het aantal waargenomen arbeiders was in dit gebied per groep zeer gering. Volledigheidshalve zijn de gemiddelde weeklonen toch vermeld. Van de uurloners zijn alleen de gemiddelden van vaste en los-vaste arbeiders opgenomen. Accoordwerk kwam bij geen der arbeiders voor.

Tabel 1

AANTAL VOLWAARDIGE MANNELIJKE ARBEIDERS VAN 23-64 JAAR, PER GROEP, PER LANDBOUWGEBIED; MEI 1951/'52

Groep I)	A (weekloon)		B (weekloon)		C (weekloon)		C (uurloon, vast)		C (u u r l o o n, l o s)					Totaal aantal arbeiders					
	zonder met accorderwerk		zonder met accorderwerk		zonder met accorderwerk		zonder met accorderwerk		79-156 dagen zonder met accorderwerk		157-234 dagen zonder met accorderwerk		235 en meer dagen zonder met accorderwerk						
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		15	16	17	18	19
Gebied																			
Groningen, zonder Veenkol. en Westerwolde w.v.: Nrd. Bouwstreek Nrd. Westerkwartier Oldambt Woldstreek	1				10	5	1	1	10	13	2	1	5	32			113	24	7
Friesland w.v.: Kleibouwstreek Kleiweidestreek Veenweidestreek De Wouden	80	5						10	23	9	5	8	1	2	5		176	84	17
Overijssel w.v.: Weidegebied Zand- en Veengebied Zandgebied	10	2			10	1	4	1	23	8	4	1	7	14	6		122	38	11
Noord-Oostpolder	2				1	1			4	28	1	13	5	2	2		111	35	15
Westelijk Noordbrabant, zonder Biesbosch w.v.: Noordw. zeekleigronden Westelijke sandgronden	1	1					2	1	7	33	2	12	16	11	8		196	34	27
Limburg w.v.: Noord-Limburg	8	3			6	6	12	12	1	1	1	2	2				33	12	12

1) A = vaste arbeiders, belast met de verzorging van vee (arbeidstijd 3.200 uur per jaar).

B = vaste arbeiders, belast met de verzorging van paarden en/of vee en de arbeid met zware landbouwmachines (arb.tijd 2.600 - 2.900 uur per jaar).

C = overige arbeiders, (arbeidstijd maximaal 2.600 uur per jaar).

2) w.o. 1 arbeider op uurloon.

3) w.o. 4 arbeiders, die naast veeverzorging en melken ook in belangrijke mate andere werkzaamheden verrichten (arb.tijd 3.100 uur per jaar).

L.E.I.

1465

Tabel 2-A

GEMIDDELD BRUTO-LOON¹⁾ VAN VOLWAARDIGE MANNELIJKE ARBEIDERS VAN 23-64 JAAR,
WERKZAAM OP WEEKLOON; MEI 1951/'52

Loongebied: GRONINGEN, zonder Veenkoloniën en Westerwolde

Omschrijving	Vaste arbeiders, belast met de verzorging van vee	Overige vaste en los-vaste arbeiders					
		zonder		met		totaal	
		accoordwerk					
1	2	3		4		5	
Aantal bedrijven	7	8		4		10	
Aantal arbeiders	7	10		5		15	
	<u>gld</u>	<u>gld</u>		<u>gld</u>		<u>gld</u>	
Totaal weekloon	55,99	47,67		48,46		47,93	
w.v.: a) in natura	2,11	0,55		0,64		0,58	
b) in de periode:							
Mei-Juni	55,91	47,05		46,97		47,03	
Juli-Aug.	55,91	48,22		48,83		48,42	
Sept.-Nov.	55,93	48,32		49,75		48,78	
Dec.-Febr.	56,13	47,34		48,29		47,67	
Maart-April	56,02	47,25		47,71		47,41	
	<u>gld</u> <u>%</u>	<u>gld</u> <u>%</u>		<u>gld</u> <u>%</u>		<u>gld</u> <u>%</u>	
c) tijdloon	55,99 100	47,17 99		44,81 92		46,39 97	
toeslagen ¹⁾	- -	- -		- -		- -	
overwerk	- -	0,51 1		0,31 1		0,44 1	
accoordloon	- -	- -		3,34 7		1,10 2	

1) Exclusief diploma-toeslag en vacantie-toeslag.

Tabel 2-B

GEMIDDELD BRUTO-LOON¹⁾ VAN VOLWAARDIGE MANNELIJKE ARBEIDERS VAN 23-64 JAAR,
WERKZAAM OP UURLOON; MEI 1951/'52

Loongebied: GRONINGEN, zonder Veenkoloniën en Westerwolde

Omschrijving	Vaste en los-vaste arbeiders	Losse arbeiders							
		1 - 78 dagen gewerkt		79 - 156 dagen gewerkt		157 - 234 dagen gewerkt		235 en meer dagen gewerkt	
		met acc.werk		met acc.werk		met acc.werk		met acc.werk	
1	2	3		4		5		6	
Aantal bedrijven	7	8		6		4		14	
Aantal arbeiders	15	13		9		5		32	
	<u>ot</u>	<u>ot</u>		<u>ot</u>		<u>ot</u>		<u>ot</u>	
Uurloon normaal	85,8	84,3		86,7		85,0		86,7	
Uurloon in overwerk	113,2	109,7		127,5		118,9		124,9	
Uurloon in accoord	117,6	125,6		137,1		130,3		129,4	
Totaal uurloon	95,1	99,7		95,2		94,8		94,9	
w.v.: a) in natura	0,1	-		-		-		-	
b) in de periode:									
Mei-Juni	91,2	103,7		90,1		88,1		89,8	
Juli-Aug.	95,2	99,0		96,3		101,2		101,9	
Sept.-Nov.	102,7	97,8		99,6		97,0		97,3	
Dec.-Febr.	94,2	-		-		89,5		94,6	
Maart-April	89,2	87,3		84,5		89,5		89,1	
	<u>ot</u> <u>%</u>	<u>ot</u> <u>%</u>		<u>ot</u> <u>%</u>		<u>ot</u> <u>%</u>		<u>ot</u> <u>%</u>	
c) tijdloon	64,2 68	55,2 55		74,4 78		70,0 74		71,9 76	
toeslagen ¹⁾	1,4 1	1,3 1		1,7 2		2,1 2		1,0 1	
overwerk	2,3 2	0,7 1		3,0 3		2,8 3		2,1 2	
accoordloon	27,3 29	42,6 43		16,1 17		19,9 21		19,8 21	

1) Exclusief diploma-toeslag en vacantie-toeslag.

Tabel 3-A

GEMIDDELD BRUTO-LOON¹⁾ VAN VOLWAARDIGE MANNELIJKE ARBEIDERS VAN 23-64 JAAR,
WERKZAAM OP WEEKLOON; MEI 1951/'52

Loongebied: FRIESLAND

Omschrijving	Vaste arbeiders, belast met de verzorging van vee					
	zonder		met		totaal	
	accoordwerk					
1	2		3		4	
Aantal bedrijven	63		9		70	
Aantal arbeiders	80		11		91	
	gld		gld		gld	
Totaal weekloon	58,21		59,14		58,32	
w.v.: a) in natura	0,78		-		0,68	
b) in de periodes:						
Mei-Juni	60,89		57,95		60,53	
Juli-Aug.	57,99		62,66		58,57	
Sept.-Nov.	57,66		61,86		58,18	
Dec.-Febr.	57,58		56,49		57,45	
Maart-April	57,55		56,45		57,41	
	gld		gld		gld	
c) tijdloon	57,48	99	55,17	93	57,20	98
toeslagen ¹⁾	0,01	0	0,35	1	0,05	0
overwerk	0,71	1	0,57	1	0,70	1
accoordloon	-	-	3,05	5	0,37	1

1) Exclusief diploma-toeslag en vacantie-toeslag.

Tabel 3-B

GEMIDDELD BRUTO-LOON¹⁾ VAN VOLWAARDIGE MANNELIJKE ARBEIDERS VAN 23-64 JAAR,
WERKZAAM OP UURLOON; MEI 1951/'52

Loongebied: FRIESLAND

Omschrijving	Vaste en los-vaste arbeiders			Losse arbeiders							
	zonder		totaal	1-78	79-156	157-234	235 en				
	accoordwerk			dagen	dagen	dagen	meer da-				
1	2	3	4	5	6	7	8				
Aantal bedrijven	9	10	18	20	6	9	6				
Aantal arbeiders	10	20	30	32	7	9	7				
	ot	ot	ot	ot	ot	ot	ot				
Uurloon normaal	85,5	86,5	86,1	90,2	90,4	88,1	88,9				
Uurloon in overwerk	125,6	109,8	117,3	114,9	125,9	101,5	115,9				
Uurloon in accoord	-	145,2	145,2	117,0	141,7	136,2	143,2				
Totaal uurloon	86,3	97,3	93,5	94,0	101,3	88,8	95,5				
w.v.: a) in natura	-	-	-	-	-	-	0,2				
b) in de periodes:											
Mei-Juni	86,3	94,0	91,2	91,1	95,5	89,4	93,8				
Juli-Aug.	85,3	103,5	96,9	106,2	105,5	88,6	101,7				
Sept.-Nov.	86,1	108,8	100,9	97,8	103,6	88,7	98,8				
Dec.-Febr.	86,7	89,6	88,7	88,7	90,9	85,8	89,1				
Maart-April	87,0	88,0	87,6	88,1	89,1	90,5	89,6				
	ot	%	ot	%	ot	%	ot	%			
c) tijdloon	84,2	98	70,7	73	75,3	81	77,3	82			
toeslagen ¹⁾	0,1	0	0,3	0	0,3	0	0,7	1			
overwerk	1,9	2	1,0	1	1,3	1	0,7	1			
accoordloon	-	-	25,3	26	16,7	18	16,1	17			

1) Exclusief diploma-toeslag en vacantie-toeslag.

GEMIDDELD BRUTO-LOON¹⁾ VAN VOLWAARDIGE MANNELIJKE ARBEIDERS VAN 23-64 JAAR,
WERKZAAM OP WEEKLOON; MEI 1951/'52

Loongebied: OVERNSEL

Omschrijving	Vaste en los- vaste arbeiders, belast met de verzorging van vee	Vaste en los- vaste arbeiders, belast met verz. van paarden en/of vee en/of arbeid met zware landbouwmach.	Overige vaste en los-vaste arbeiders		
			zonder	met	totaal
			accoordwerk		
1	2	3	4	5	6
Aantal bedrijven	9	3	10	5	15
Aantal arbeiders	9	9	10	7	17
	<u>gld</u>	<u>gld</u>	<u>gld</u>	<u>gld</u>	<u>gld</u>
Totaal weekloon	54,20	50,47	45,04	47,91	46,21
w.v.: a) in natura	0,71	1,50	3,11	-	1,84
b) in de periode:					
Mei-Juni	53,99	49,36	44,99	47,57	46,04
Juli-Aug.	54,22	50,78	44,98	49,90	46,98
Sept.-Nov.	54,23	50,60	44,97	50,34	47,18
Dec.-Febr.	54,25	50,91	45,16	45,54	45,31
Maart-April	54,27	50,44	45,06	46,03	45,46
	<u>gld</u> <u>%</u>	<u>gld</u> <u>%</u>	<u>gld</u> <u>%</u>	<u>gld</u> <u>%</u>	<u>gld</u> <u>%</u>
c) tijdloon	54,20 100	49,87 91	44,85 100	40,25 84	42,97 93
toeslagen ¹⁾	- -	0,35 1	- -	0,03 0	0,01 0
overwerk	- -	0,25 0	0,19 0	0,38 1	0,27 1
accoordloon	- -	- -	- -	7,26 15	2,96 6

1) Exclusief diploma-toeslag en vacantie-toeslag.

Tabel 4-B

GEMIDDELD BRUTO-LOON¹⁾ VAN VOLWAARDIGE MANNELIJKE ARBEIDERS VAN 23-64 JAAR,
WERKZAAM OP UURLOON; MEI 1951/'52

Loongebied: OVERNSEL

Omschrijving	Vaste en los-vaste arbeiders	Loose arbeiders				
		totaal	1-78	79-156	157-234	235 en meer
			dagen gewerkt	dagen gewerkt	dagen gewerkt	dagen gewerkt
1	2	3	4	5	6	
Aantal bedrijven	3	14	10	7	11	
Aantal arbeiders	5	31	11	8	20	
	<u>ot</u>	<u>ot</u>	<u>ot</u>	<u>ot</u>	<u>ot</u>	
Uurloon normaal	82,3	86,9	85,7	84,4	84,5	
Uurloon in overwerk	95,4	118,4	110,1	108,2	111,2	
Uurloon in accoord	92,1	111,0	122,2	110,2	119,2	
Totaal uurloon	82,6	93,5	97,7	90,0	89,1	
w.v.: a) in natura	-	-	-	-	-	
b) in de periode:						
Mei-Juni	82,2	87,7	88,1	87,9	86,3	
Juli-Aug.	82,1	94,4	94,2	92,4	90,4	
Sept.-Nov.	83,2	99,0	101,8	93,4	95,5	
Dec.-Febr.	83,0	86,5	87,8	84,7	85,2	
Maart-April	82,4	84,9	83,9	85,0	85,3	
	<u>ot</u> <u>%</u>	<u>ot</u> <u>%</u>	<u>ot</u> <u>%</u>	<u>ot</u> <u>%</u>	<u>ot</u> <u>%</u>	
c) tijdloon	79,4 96	64,7 70	59,6 61	67,7 75	75,7 85	
toeslagen ¹⁾	- -	0,5 0	0,9 1	0,5 1	1,0 1	
overwerk	0,5 1	0,5 0	0,6 1	0,2 0	0,4 1	
accoordloon	2,7 3	27,9 30	36,5 37	21,6 24	11,9 13	

1) Exclusief diploma-toeslag en vacantie-toeslag.

Tabel 5-A

GEMIDDELD BRUTO-LOON¹⁾ VAN VOLWAARDIGE MANNELIJKE ARBEIDERS VAN 23-64 JAAR,
WERKZAAM OP WEEKLOON; MEI 1951/'52

Loongebied: NOORD-OOSTPOLDER

Omschrijving	Vaste en los- vaste arb. op veehouderij- bedrijven	Vaste erb., belast met de verz. van paarden en/of vee op akkerbouw- en gemengde bedrijven en/of de arbeid met zware landbouwmachines				
		zonder		totaal		
		met				
1	2	accoordwerk		3	4	5
Aantal bedrijven	3			9	18	24
Aantal arbeiders	3			11	27	38
	<u>gld</u>			<u>gld</u>	<u>gld</u>	<u>gld</u>
Totaal weekloon	64,95			55,29	58,52	57,59
w.v.: a) in natura	0,89			0,77	0,09	0,28
b) in de periode:						
Mei-Juni	64,91			54,86	57,42	56,62
Juli-Aug.	64,91			56,24	61,66	60,08
Sept.-Nov.	64,91			56,06	61,50	60,-
Dec.-Febr.	65,07			54,63	55,78	55,44
Maart-April	64,91			54,69	56,17	55,76
	<u>gld</u> <u>%</u>			<u>gld</u> <u>%</u>	<u>gld</u> <u>%</u>	<u>gld</u> <u>%</u>
c) tijdloon	63,- 97			54,50 99	48,69 83	50,37 87
toeslagen ¹⁾	- -			0,09 0	0,13 0	0,12 0
overwerk	1,94 3			0,70 1	0,98 2	0,90 2
accoordloon	- -			- -	8,72 15	6,20 11

1) Exclusief diploma-toeslag en vakantie-toeslag.

Tabel 5-B

GEMIDDELD BRUTO-LOON¹⁾ VAN VOLWAARDIGE MANNELIJKE ARBEIDERS VAN 23-64 JAAR,
WERKZAAM OP UURLOON; MEI 1951/'52

Loongebied: NOORD-OOSTPOLDER

Omschrijving	Losse arbeiders							
	1-78 dagen gewerkt		79-156 dagen gewerkt		157-234 dagen gewerkt		235 en meer dagen gewerkt	
	met accoordwerk		met accoordwerk		met accoordwerk		met accoordwerk	
1	2		3		4		5	
Aantal bedrijven	15		10		4		2	
Aantal arbeiders	28		13		5		2	
	<u>ct</u>		<u>ct</u>		<u>ct</u>		<u>ct</u>	
Uurloon normaal	96,5		98,5		95,2		95,9	
Uurloon in overwerk	121,8		127,9		121,6		127,2	
Uurloon in accoord	129,1		130,2		119,1		126,5	
Totaal uurloon	112,8		115,4		110,3		108,7	
w.v.: a) in natura	-		-		-		-	
b) in de periode:								
Mei-Juni	113,1		106,5		104,7		103,5	
Juli-Aug.	116,5		111,2		107,6		115,9	
Sept.-Nov.	115,2		123,5		116,9		121,5	
Dec.-Febr.	107,6		95,8		108,1		97,4	
Maart-April	100,8		114,7		99,1		95,1	
	<u>ct</u>	<u>%</u>	<u>ct</u>	<u>%</u>	<u>ct</u>	<u>%</u>	<u>ct</u>	<u>%</u>
c) tijdloon	49,0	44	47,0	41	44,5	40	56,6	52
toeslagen ¹⁾	0,3	0	0,3	0	1,0	1	0,2	0
overwerk	0,4	0	1,0	1	2,0	2	1,8	2
accoordloon	63,0	56	67,0	58	62,8	57	50,1	46

1) Exclusief diploma-toeslag en vakantie-toeslag.

Tabel 6-A

GEMIDDELD BRUTO-LOON¹⁾ VAN VOLWAARDIGE MANNELIJKE ARBEIDERS VAN 23-64 JAAR,
WERKZAAM OP WEEKLOON; MEI 1951/'52

Loongebied: WESTELIJK NOORDBRABANT, zonder de Biesbosch

Omschrijving	Bouw- en paardenknechts en tractorchauffeurs					
	zonder		met		totaal	
	accoordwerk					
1	2		3		4	
Aantal bedrijven	13		8		19	
Aantal arbeiders	18		9		27	
	<u>gld</u>		<u>gld</u>		<u>gld</u>	
Totaal weekloon	52,62		54,93		53,42	
w.v.: a) in natura	0,43		0,52		0,46	
b) in de periode:						
Mei-Juni	53,02		54,48		53,54	
Juli-Aug.	52,51		58,25		54,53	
Sept.-Nov.	52,70		55,16		53,51	
Dec.-Febr.	52,22		52,86		52,43	
Maart-April	52,84		54,69		53,51	
	<u>gld</u> <u>%</u>		<u>gld</u> <u>%</u>		<u>gld</u> <u>%</u>	
c) tijdloon	52,14	99	47,70	87	50,61	95
toeslagen ¹⁾	0,08	0	0,27	0	0,15	0
overwerk	0,40	1	1,11	2	0,65	1
accoordloon	-	-	5,85	11	2,02	4

1) Exclusief diploma-toeslag en vakantie-toeslag.

Tabel 6-B

GEMIDDELD BRUTO-LOON¹⁾ VAN VOLWAARDIGE MANNELIJKE ARBEIDERS VAN 23-64 JAAR,
WERKZAAM OP UURLOON; MEI 1951/'52

Loongebied: WESTELIJK NOORDBRABANT, zonder de Biesbosch

Omschrijving	Vaste en los-vaste arbeiders	L o s s e a r b e i d e r s								
		1-78		79-156		157-234		235 en meer		
		dagen gewerkt		dagen gewerkt		dagen gewerkt		dagen gewerkt		
1	2	3		4		5		6		
Aantal bedrijven	18	15		8		10		7		
Aantal arbeiders	27	33		12		16		11		
	<u>ct</u>	<u>ct</u>		<u>ct</u>		<u>ct</u>		<u>ct</u>		
Uurloon normaal	87,9	92,1		87,5		85,7		86,1		
Uurloon in overwerk	116,3	123,8		123,2		124,3		120,5		
Uurloon in accoord	130,3	125,6		123,0		119,9		117,0		
Totaal uurloon	104,0	117,0		114,3		104,3		101,8		
w.v.: a) in natura	-	-		-		-		-		
b) in de periode:										
Mei-Juni	100,6	105,5		102,5		99,7		97,5		
Juli-Aug.	110,5	110,4		114,0		104,3		110,5		
Sept.-Nov.	124,2	128,4		122,7		114,0		115,0		
Dec.-Febr.	88,0	90,0		87,4		90,2		90,4		
Maart-April	87,4	-		84,4		87,5		87,1		
	<u>ct</u> <u>%</u>	<u>ct</u> <u>%</u>		<u>ct</u> <u>%</u>		<u>ct</u> <u>%</u>		<u>ct</u> <u>%</u>		
c) tijdloon	55,8	54	24,0	21	21,3	19	41,2	40	44,3	43
toeslagen ¹⁾	0,7	1	0,1	0	-	-	0,9	1	0,6	1
overwerk	0,7	1	0,2	0	0,2	0	0,5	0	1,0	1
accoordloon	46,7	45	92,7	79	92,8	81	61,8	59	55,9	55

1) Exclusief diploma-toeslag en vakantie-toeslag.

Tabel 7-A

GEMIDDELD BRUTO-LOON¹⁾ VAN VOLWAARDIGE MANNELIJKE ARBEIDERS VAN 23-64 JAAR,
WERKZAAM OP WEEKLOON; MEI 1951/'52

Loongebied: LIMBURG

Omschrijving	Vaste melkers en veeverzorgers, in dien zij nimmer in accoord werken	Vaste arbeiders, belast met de verz. van vee en melken, doch die daarnaast in belangrijke mate andere werkz.heden verrichten	Vaste bouwen paardenknechts en tractorchauffeurs, indien zij nimmer in accoord werken	Vaste akkerbouwarbeiders, indien zij nimmer in accoord werken
1	2	3	4	5
Aantal bedrijven	4	3	3	5
Aantal arbeiders	4	4	3	6
	<u>gld</u>	<u>gld</u>	<u>gld</u>	<u>gld</u>
Totaal weekloon	54,73	52,80	50,40	44,78
w.v.: a) in natura	2,-	3,21	-	0,67
b) in de periode:				
Mei-Juni	56,18	52,69	50,22	45,13
Juli-Aug.	54,31	52,69	50,39	44,46
Sept.-Nov.	54,40	52,70	50,39	44,87
Dec.-Febr.	54,56	53,12	50,38	44,83
Maart-April	54,44	52,74	50,63	44,53
	<u>gld</u> <u>%</u>	<u>gld</u> <u>%</u>	<u>gld</u> <u>%</u>	<u>gld</u> <u>%</u>
c) tijdloon ¹⁾	54,41 99	52,80 100	50,40 100	44,46 100
toeslagen	- -	- -	- -	- -
overwerk	0,32 1	- -	- -	0,12 0
accoordloon	- -	- -	- -	- -

1) Exclusief diploma-toeslag en vacantie-toeslag.

Tabel 7-B

GEMIDDELD BRUTO-LOON¹⁾ VAN VOLWAARDIGE MANNELIJKE ARBEIDERS VAN 23-64 JAAR,
WERKZAAM OP UURLOON; MEI 1951/'52

Loongebied: LIMBURG

Omschrijving	Vaste en los-vaste arbeiders	
	zonder accoordwerk	
1	2	
Aantal bedrijven	7	
Aantal arbeiders	12	
	<u>ct</u>	
Uurloon normaal	84,6	
Uurloon in overwerk	109,6	
Uurloon in accoord	-	
Totaal uurloon	85,1	
w.v.: a) in natura	-	
b) in de periode:		
Mei-Juni	84,3	
Juli-Aug.	84,9	
Sept.-Nov.	84,9	
Dec.-Febr.	85,1	
Maart-April	86,5	
	<u>ct</u>	<u>%</u>
c) tijdloon ¹⁾	83,8	99
toeslagen	0,2	0
overwerk	1,1	1
accoordloon	-	-

1) Exclusief diploma-toeslag en vacantie-toeslag.

